

Service de lutte contre la pauvreté,
la précarité et l'exclusion sociale

Steunpunt tot bestrijding van armoede,
bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

Dienst zur Bekämpfung von Armut, prekären
Lebensumständen und sozialer Ausgrenzung

PERSBERICHT – 20/12/2024

Een collectieve klacht voor het Europees Comité voor Sociale Rechten tegen digitale ongelijkheid

Moet je een treinticket kopen? Heb je een vraag over je lening bij de bank? Wil je je kind inschrijven op een nieuwe school? Dit zijn banale situaties die dagelijks plaatsvinden, maar die door digitale ongelijkheden niet vanzelfsprekend zijn voor iedereen. Unia en het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting gaan, in samenwerking met de organisaties Lire & Ecrire en de Liga voor mensenrechten, een collectieve klacht initiëren tegen België bij het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR) wegens digitale ongelijkheid¹. Deze klacht wordt onderbouwd en gesteund door het maatschappelijk middenveld. Hiermee willen de organisaties de toegang tot grondrechten vrijwaren voor elke burger. Digitalisering mag niemand uitsluiten van de samenleving.

Meer digitalisering

De digitalisering van de samenleving is al enkele jaren aan de gang, met nog een versnelling sinds de COVID-pandemie, en dit in zowel de publieke als de privésector. Denk maar aan de vele apps, QR-codes en online formulieren die tot doel hebben om ons allen het leven te vergemakkelijken. *“Er bestaat een consensus over het idee dat we dankzij moderne technologie sneller en makkelijker toegang kunnen krijgen tot allerlei diensten en goederen”,* legt Els Keytsman, directeur van Unia, uit, *“helaas is niet iedereen digitaal geletterd”,* nuanceert ze.

In bepaalde gevallen worden burgers financieel benadeeld. Denk bijvoorbeeld aan kortingen op goederen die enkel gelden via een app en die steeds vaker voorkomen. In andere gevallen kan het ook gaan om essentiële diensten zoals medische afspraken of afspraken bij het gemeentediensten die enkel online kunnen worden gemaakt.

Elke burger kan het slachtoffer worden van digitale ongelijkheid, maar sommige groepen zijn daar vatbaarder voor. Zo kunnen leeftijd, gezondheidstoestand, handicap, nationale of etnische afstamming, sociale afkomst of situatie, of vermogen hier een doorslaggevende rol in spelen. *“De impact van de digitalisering, en de ongelijkheden die ermee gepaard gaan, is groot voor de toegang tot grondrechten van deze burgers in precaire situaties. Het is dan ook bijzonder belangrijk om de verschillende overheden rond deze problematiek aan te spreken”,* verduidelijkt Henk Van Hootegem, coördinator van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting

¹ Juridisch wil dit zeggen dat het doel is om België te laten veroordelen omdat het geen rekening houdt met de obstakels die bepaalde kwetsbare groepen ervaren bij de toegang tot fundamentele rechten, obstakels die worden veroorzaakt of versterkt door de digitalisering van diensten.

Procedure ECSR

Het Europees Comité voor Sociale Rechten is het controleorgaan dat toeziet op de naleving van de sociale grondrechten verankerd in het Europees Sociaal Handvest. België ondertekende als lidstaat dit herziene Sociaal Handvest in 1996.

Om hun bekommernis te staven, zijn Unia en het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting op zoek gegaan naar exemplarische casussen bij de partners van het maatschappelijk middenveld waarin er sprake is van digitale ongelijkheid.

Die getuigenissen verzamelen ze binnen de komende maanden. Daarna wordt de collectieve klacht ingediend en start een procedure die een aantal jaren kan duren.

Een collectieve klacht indienen bij het ECSR zal aandacht genereren voor een belangrijk maatschappelijk thema dat verder reikt dan onze landsgrenzen. Indien België wordt veroordeeld, zal de overheid structurele maatregelen moeten nemen om een halt toe te roepen aan de schending van deze fundamentele rechten. Belangrijker, een besluit zal ook een precedent creëren voor toekomstige gelijkaardige rechtszaken in ons land en elders. Als België dat niet doet, kan dit in een latere fase voor herstelbetalingen zorgen of kan België worden aanbevolen om haar wetgeving en praktijken in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het Europees Sociaal Handvest.

Voor Unia en het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting is het belangrijk om de digitale ongelijkheden op Europees niveau aan te kaarten met het oog op een duidelijk eengemaakt Europees beleid inzake digitalisering. Daarmee zou een kader worden geschept met de normen die opgelegd worden voor het gebruik van digitale tools, zowel in de publieke als de privésector. Op die manier zou de huidige chaotische situatie in de toekomst vermeden kunnen worden. *“Burgers moeten over gelijkwaardige contact-, informatie- en gebruiksmogelijkheden – zowel digitaal als niet-digitaal - kunnen beschikken voor de verschillende private en publieke diensten”*, luidt het vanuit beide instellingen.

Perscontacten

Voor het Steunpunt: Henk Van Hootegem (NL): 0485 71 52 24 of Zoé Storme (FR): 0477 04 41 10

Voor Unia: Anne Salmon, persattaché – 0478 90 44 27